

ענף ד'

(א) דע כי כאשר עלה בחפץ הא"ס להאציל ולברוא ולעשות עולמו כלול מד' עולמות אבי"ע, וראה כי לא היה כח בעולמות לקבל את האור הגדול של הא"ס, ולא די בתחתונים אלא אפי' בספירות עצמם אפילו של האצילות לא היה בהם כח לקבל אור עליון, כי ספירת חכמה לא היתה יכולה לקבל אור עליון אם לא ע"י אמצעית ספי' כתר, ועד"ז כל השאר, ולטעם זה הוצרכו כל אותם התיקונים הנזכרים באדר"ז ובאדר"ר, ומטעם זה הוצרך לעשות ד' עולמות אבי"ע.

פנים מאירות

צורה שהמה דקים ולא היה בהם הצמצום מ"מ יהיו מחוסרי השלימות, כי החכמה אינה יכולה לקבל אור העליון ולהשפיע לשאר הספירות של הנאצל, אם לא באמצעות נה"י דכתר, דהיינו האו"ח שעולה ע"י זווג דהכאה, שבסבתו חוזרים חו"ב פנים בפנים, כמו שנתבאר בענף א' וגם בענף זה. דלסבת חסרון פב"פ דאור החכמה הותקן עולם האצילות, ולסבת חסרון כח בתחתונים לחזור ולקבל אור א"ס כמו מטרם הצמצום, הותקנו ג' עולמות בי"ע, שסגולתן לתקן בחי' הד', כמו שהיה בא"ס ב"ה מטרם הצמצום. ולטעם זה הוצרכו כל התיקונים וכו' באדר"ז: דאותם התיקונים הנזכרים שם הם להשלים החסרון דבאצילות גופי' להשבת פב"פ לחו"ב כנ"ל. ומטעם זה וכו' ד' עולמות אבי"ע: היינו להשלים חסרון כח הקבלה שבתחתונים לתקן את בחי' הד' כנ"ל.

(א) דע כי כאשר עלה בחפץ הא"ס להאציל וכו': הנה דרוש זה סובב לפרש ענין התפשטות הקו לתוך החלל, המוזכר בע"ח ענף א' אות ז' וז"ל שם: ודרך הקו הזה נמשך ונתפשט אור א"ס למטה, ובמקום החלל שהוא האציל וברא ויצר ועשה כל העולמות כולם, וכו' עש"ה. ומבאר כאן, איך מתפשט הקו בתוך החלל ועושה ד' העולמות אבי"ע.

וראה כי לא היה כח בעולמות וכו' ולא די בתחתונים אלא אפי' וכו' האצילות וכו': מבאר ענין הצורך להתחלקות ד' העולמות בתיקונים דאבי"ע. ואומר, שמסבת הצמצום, שנתעלה הרצון של הנאצל שלא לקבל בבחי' ד' שלה, שהוא תכלית הגדלות של כלי הקבלה, כנ"ל בענפים הקודמים. וא"כ אין בנאצלים והתחתונים כח לקבל עוד אור עליון כמו מטרם הצמצום שזהו חסרון א'. ועוד, כי אפי' בכלי קבלה דג' הבחי' שאין בהם שינוי

(ב) והענין כי בכל העולמות יש בחי' עצמות וכלים, ותחילת הכל נתפשט הא"ס בסוד י"ס דאצילות בסוד כלים, כי הלא ענין התפשטות מורה התעבות האור יותר ממה שהיה. ונמצא כי י"ס אלו הם יו"ד כלים שנעשו מצד התפשטות הא"ס עצמו, רק שנתעבה האור ונעשו כלים ע"י התפשטות. ואחר התפשטות הזה שעל ידו נעשים יו"ד כלים אז נתלבש עצמות א"ס בתוכם, וז"ס עצמות וכלים. והנה כאשר הגיע התפשטות הנ"ל עד מלכות דאצילות, ראה המאציל העליון שאין כח בתחתונים לקבל האור ההוא אם יתפשט יותר, ואז כאשר נגמר כלי היו"ד דאצילות נעשית שם מסך ופרגוד א', המפסיק בין האצילות לשאר עולמות שלמטה הימנו.

(ג) ואז הכה אור א"ס יתברך המתפשט עד שם במסך ההוא, ואז בכח ההכאה

פנים מאירות

להמשיך תוספת שפע יתר מכשיעור התפשטותו, שהם ד' בחי' הנודעות חו"ב ז"א ומלכות, כמו"ש. נמצא שיש בהתפשטות זו עשרה כלים, עד כלי מלכות שהיא בחי' ההתעבות שבהתפשטות ע"י חלון.

והנה כאשר הגיע וכו' עד מלכות וכו' שאין כח בתחתונים לקבל וכו': פירוש, לאחר שנתגלה כלי מלכות, דהיינו ההתעבות שבהתפשטות ע"י החלון שהיא בחי' הד', עובר עליה סוד הצמצום, כלומר שאינה רוצה לקבל עם בחי' הד' הזו, שלא יבוא האור לידי שינוי צורה, כנ"ל בענפים הקודמים, ונמצא שאין כח בתחתונים לקבל, והבן.

נעשית שם מסך וכו': כלומר, כח העיכוב הכלול בבחי' ד' מצד צמצום הא' נקרא מסך, המעכב לאור העליון שלא יתפשט יותר.

(ג) ואז הכה אור א"ס ית' וכו' במסך ההוא: כלומר, ב' דברים שכל אחד רוצה לעבור בתחום של חבירו בכח גדול, מתדמה לנו בזה ענין הכאה זה בזה. ועל כן נקרא כאן, שאור א"ס ית' מכה במסך ההוא, להיות אור המתפשט מא"ס ית' רוצה לרדת גם בתוך

(ב) והענין כי בכל העולמות וכו' עצמות וכלים: פירוש, דאין שום אור בכל העולמות שלא יהיה מלוכש בכלים.

ותחילת הכל נתפשט וכו' בסוד כלים: להיות הכלים מתגלין ויוצאין ע"י האור כמו"ש.

כי הלא ענין התפשטות מורה התעבות וכו': כלומר, בהיותנו מבחינים התפשטות האור, בהכרח הוא שיש בהתפשטות זו בחי' התעבות יותר ממה שהיה במאציל, דאם אין בו שום התעבות א"כ במאי יצא האור מכלל המאציל להבחינו בשם נאצל.

ונמצא כי י"ס וכו' מצד התפשטות הא"ס עצמו: כלומר, דודאי שמטרם התפשטות אור א"ס אין מציאות כלי בנמצא, אלא שבהתפשטות הא"ס עצמו, יש בחי' התעבות בדרך התפשטותו שזה בהכרח כנ"ל, וזו ההתעבות, הוא ענין עשרה הכלים שבי"ס.

ואחר התפשטות הזה וכו' יו"ד כלים: פירוש, דב' בחי' התפשטות יש בכל אור, דהיינו התפשטות בהרחבה והתפשטות ע"י חלון, כמו שמבאר והולך. ובכל התפשטות יש בחי' התעבות, שהוא ענין התגברות

של הירידה שפגע שם חזר לעלות בסוד אור חוזר למעלה למקומו. ואז נגמר עולם האצילות בבחי' הכלים, ואז חזר הא"ס להתלבש בהם בסוד העצמות, כנ"ל, לכן עד המקום שמגיע אור א"ס ע"ד הנ"ל נק' עולם האצילות, כי האור עצמו הוא רק שהוא אחר התעבותו כנ"ל.

(ד) וענין התעבות האור ההוא, כי הלא הרואה אור גדול מאוד לא יוכל לסבלו

פנים מאירות

ויש ג"כ לפרש, מלשון הכתוב ויאצל מן הרוח וכו', שהוא בחי' העתקת האור מצורה לצורה שאינו משתנה ממעלתו, אלא כמדליק מנר לנר שאין שום חילוק מאור הנר המדליק לאור הנר שנדלק הימנו. ועד"ז עולם האצילות מקבל אור א"ס ב"ה באמצעות הא"ק, והבן.

כי האור עצמו הוא רק שהוא אחר התעבותו: פירוש, אין שום אור נשפע למטה אלא כשהוא מתלבש בכלי, וענין כלי כבר נתפרש היטב בענף א' בפנים מסבירות עש"ה, שה"ס אור שמתעבה בדרך התפשטותו, כמו"ש בענף זה. ומשמיענו, שזהו כל ההבחן בין עולם א"ק לעולם אצילות כי כאן נשרשים הכלים דעשר הספירות, משא"כ בעולם א"ק עדיין אין שם אפילו השרשה לכלים, אלא לעולם האצילות לבד. וע"כ נקרא עולם האצילות עולם התיקון, שמשם נשפעים האורות לעולמות בסבת התלבשות אור א"ס ב"ה בעשר הספירות, כמו"ש עוד, ועי' בפתיחה כוללת.

(ד) וענין התעבות וכו' הרחקה, או מסך, או ע"י שתיהם: פירוש, סוד העביות היא בחי' שינוי צורה ע"י הרצון לקבל הנגלה בנאצל מה שאינו נוהג במאציל, כמו"ש בפמ"ס בענף א'. וענין קירוב רוחני הוא בהשואת הצורה והרחקה ה"ע שינוי הצורה. והתגלות הרצון לקבל נוהג בבחי' ב' ובחי' ד' שהם בינה

בחי' הד' ואינו מבחין בצמצום ומסך שנעשה רק מצד הנאצל ולא כלל מצד הא"ס ית', כמו שביארתי לעיל. אמנם המסך שבכלי מלכות מעכב את דרכו להתפשט בבחי' ד', וע"כ נק' פגיעת אור א"ס במסך בחי' זווג דהכאה, והבן.

חזר לעלות בסוד אור חוזר וכו': פירוש, מזווג דהכאה זה יוצאות ע"ס דאו"ח, אלא כח ההזדככות מתחזק במסך עד שמזדכך כולו, וכל ע"ס דאו"ח שיצאו בסבתו, חוזרות ונעלמות בשורשם.

ואז נגמר עולם האצילות בבחי' הכלים: דהיינו עוד על ידי תיקונים המתהווים מני' ובי', שאינם נזכרים כאן, אלא שעל ידי הסתלקות האור נשארות הרשימות דד' הבחינות דאו"י בלי אור, והרשימות דע"ס דאו"ח נדחות ממקומן למטה מהרשימו דהתפשטות הקדום, שבזה נעשים בחי' כלים גדולים, כמו"ש בענפים הבאים, ואז חוזר א"ס ומתלבש בהם בסוד העצמות.

בסוד העצמות: אור החכמה נק' אור העצמות מא"ס ב"ה, להיות אור זה עצמות וכללות האור שבנאצל המושפע לו מא"ס ב"ה, מה שאין כן אור הבינה נק' אור דחסדים וגבורות או אור דאחוריים, כמו"ש לקמן.

נקרא עולם האצילות: הוא מלשון אצלו, עד"ש ואהי' אצלו אמון. כלומר, ששם מתפשט אור א"ס ב"ה שה"ס אור העצמות.

אם לא על ידי הרחקה או מסך או על ידי שתיהם, והנה הכתר שבאצילות מאיר בו האין סוף בלתי שום מסך ושום הרחקה כלל לכן נקרא הכתר, א"ס. וחכמה מקבל על ידי כתר, אך בינה קבלה אור הא"ס על ידי הרחקה, כי עתה הא"ס רחוק ממנה ויכולה לקבלו, ובז"א אינו מקבל האור כי אם דרך חלון ונקב צר, אשר בתוך החלון ההוא עובר עצמות האור בלתי מסך כלל, אלא שאין דרך רחב רק צר מאוד, אבל הוא קרוב כי מן הבינה אל הז"א אינו

פנים מאירות

התפשטות החכמה, שבהתגברות זו קנתה בחי' שורש לשינוי צורה, וע"כ נתעבה שהיא כהה מן אור א"ס ב"ה, שאין בו בחי' הרצון לקבל, שזה מכונה הרחקה מא"ס, ונקרא בחי' ב'.

כי עתה הא"ס רחוק ממנה: כלומר, ע"י שמשכה אור דחסדים מא"ס שהגיע לה בסבת התגברותה, נעשה הא"ס רחוק הימנה, כי קנתה בזה שינוי צורה מא"ס ונתבאר שריחוק הרוחני הוא שינוי הצורה.

ויכולה לקבלו: פירוש, שלא עבר עליה כח הצמצום שלא לקבל באור העב, אלא היא יכולה לקבל באור העב שלה, דע"כ נק' בחי' ב' חלון, כמו הבית המקבל אור מהשמש ע"י החלון.

ובז"א וכו' דרך חלון ונקב צר: פירוש, ז"א הוא התפשטות החסדים שמשכה הבינה מא"ס, שהתפשט ממנה ולחוץ. והנה כל האור שלו נמשך ע"י בחי' ב' שהיא התגברות הבינה, אמנם לא נעשית עליו למסך, אלא בחי' חלון ונקב צר.

חלון ונקב צר: כלפי בינה עצמה נקרא חלון וכלפי זו"ן נקרא נקב צר.

אבל הוא קרוב וכו' כי מן הבינה אל הז"א אינו רחוק: כלומר, דלא הוסיף עביות כלל, אלא שהוא עצם ההתפשטות היוצא מהבינה ונק' בחי' ג'.

ומלכות, אמנם במלכות נוסף עליה עוד ענין הצמצום הא' שלא לקבל בבחי' ד' וע"כ נקראת מסך. אמנם ההרחקה שבבינה לא עבר עליה ענין הצמצום וע"כ נקראת חלון, כלומר שמקבלת אור בבחי' ב' זו. וע"כ באצילות אין כלל בחי' מסך, כי המסך נמצא בספי' המלכות דאצילות, שזה נוגע לעולמות ב"ע המקבלים ע"י מלכות דאצילות, אבל אורות דאצילות עצמם עוברים דרך חלון שהיא בחי' ב' כנ"ל.

והנה הכתר וכו' לכן נקרא הכתר א"ס: פירוש, כתר דכל פרצוף הוא בחי' א"ס לפרצוף, אלא שאין הפרצופן משתוים באיכות קבלתם מא"ס, וכזה נבחנים גם הכתרים שבהם בשמותיהם של הפרצופין, ולפיכך פשוט הוא שאין ענין כלי נבחן כלל בכתר.

וחכמה מקבל ע"י כתר: פירוש, כל התפשטות אור מא"ס ב"ה אל הנאצל נבחן בשם חכמה, וע"כ נקרא התפשטות בהרחבה, כלומר דאין בחי' אור העב מגולה בו, אמנם כלול בו בהעלם ובבחי' כח לבד, ונקרא בחי' א'.

אך בינה קבלה אור א"ס ע"י הרחקה: פירוש, שהיא בחי' האור שנתעבה בדרך התפשטותו, דהיינו ע"י שהתגברה ברצונה להמשיך תוספת שפע יתר על שיעור

רחוק, אבל נוקבא דז"א נמשך לה האור דרך נקב וחלון כמו הז"א, אך שהיא בהרחקה.

(ה) הרי הם ד' בחינות, אשר בהם יוברלו פרטי האצילות מניה וביה,

פנים מאירות

אבל נוקבא דז"א וכו' דרך נקב וחלון: פירוש, ב' הבחנות יש במלכות, שהיא נוק' דז"א, הבחן א' היא עצם בנינה, שהיא מעצמות התפשטות הז"א, אלא שנתעבה בדרך התפשטותו, שזה האור שנתעבה נק' מלכות. הבחן ב', היא בחי' העביות שקנתה ע"י התגברותה לתוספת שפע כנ"ל. ועל הבחן הא' שבמלכות, אומר, שהיא דומה לז"א שנמשך אורה דרך נקב וחלון. אך שהיא בהרחקה: והיינו הבחן הב' שבמלכות, בבחי' העביות הנוספת בה, כנ"ל, שהיא בחי' ד'.

(ה) הרי הם ד' בחי' וכו': דהיינו ד' מדרגות בעביות זו עבה מזו, עד מדרגה הד' שהיא בחי' כלי ואור עב ממש, אמנם בחכמה ובז"א לא נבחנת העביות בהם להיותם בחי' התפשטות מהעליון, והרצון לקבל שהוא בחי' הכלי והעביות הכלול בהם הרי כח העליון עליהם, אך הבינה והמלכות המה ב' הבחי' בהתגלות הכלי והעביות, אשר עביות הבינה נחשבת לבחי' פועל אל הכלי, ועביות המלכות נחשבת פעולה הגמורה.

והם עשרה כלים לעשר הספירות: שא"ס נקרא כתר, וכללות התפשטות האור בא"ס נק' חכמה והיא בחי' א'. ומה שנתעבה בדרך התפשטותו מחמת שגילה הרצון לקבל נקרא בינה והיא בחי' ב'. ואור חו"ג שהתפשט מהבינה נק' ז"א, שכולל חג"ת, כי גופו של ז"א נבחן בשם תפארת, וחסד וגבורה נבחן בו אגב אמו שהיא הבינה, שהתפשט מהתוספת שפע שהמשיכה ע"י התגברותה,

והבחן מהותו של השפע נק' חסד, והבחן העביות שקנתה בהתגברותה נק' גבורה, ובכללותו הוא בחי' ג'. וגם ז"א נתעבה בדרך התפשטותו, מפאת התגברות רצון אחר תוספת שפע, וזה החלק שנתעבה נקרא מלכות ובחי' ד', ובה עובר כח הצמצום, שבכחו מתתקנת העביות בבחי' מסך, ומעכב על שפע העליון שלא יעבור דרך בחי' שלה, אמנם השפע העליון נמשך כדרכו בלי הבחן במסך וע"כ נעשה זיווג דהכאה כנ"ל ובענף ג', ויוצאות ע"ס דאו"ח. וזה השפע שנמשך לה לזיווג דהכאה הוא ג"כ מז"א, וע"כ נחלק ז"א לב' הבחנות דהבחן בנינו עצמו נק' חג"ת, והבחן במה שחזר ונמשך ופגע במסך שבכלי מלכות, נקרא נצח הוד יסוד.

והנה נתבארו עשרה הכלים איך שבעיקרם אינם אלא ד' בחי'. ובדיוק יותר אינם אלא ב' בחי' שהיא בינה ומלכות. ובדיוק יותר אין כאן אלא בחי' אחת שהיא המלכות, שרק היא הפעולה הגמורה, כנ"ל ודו"ק.

אשר בהם יוברלו פרטי האצילות: כלומר, דהבחן של ד' הבחי' הנ"ל הוא הבחן פרטי בכל או"א מה' העולמות א"ק ואבי"ע, כמו"ש לקמן.

האצילות מני' ובי': פירוש, אל תטעה לחשוב שיש כאן בחי' אור ובחי' כלים ממש, אלא ממנו מתפשט האור ומתעבה ובו מתיחדים ומתעצמים. ובשער הכללים בתחילתו מדמה זה להדין קמצא דלבושא מני' ובי', ע"ש. פירוש, אפי' בחי' ד' דומה כמו העור של הקמצא, אשר עורו כבשרו בלי שום הבחן, והבן.

אבל כולם הם בלתי מסך כלל ועיקר, ולכן נקרא עולם האצילות, כי אור הא"ס עצמו נתפשט בכולו בלתי מסך.

ו) ואמנם משם ולמטה אין א"ס מתפשט, רק הארה היוצא ממנו דרך מסך. והוא, כי המסך ופרגוד המבדיל בין אצילות לבריאה כנ"ל, הנה מחמת אותו ההכאה של אור העליון המגיע עד שם כנ"ל, הכה בפרגוד ההוא, ומכח אותם הי"ס דאצילות שהגיעו עד שם, והכה שם באור שלהם, הנה נתנוצצו מהם אורות, ועברו דרך מסך ההוא, ונעשו למטה הי"ס דבריאה, מהתנוצצות י"ס דאצילות שעליהם, ע"י המסך. ומכח י"ס דכלים נעשו י"ס דכלים אחרים, ומכח י"ס דעצמות נעשו י"ס דבריאה בבחי' עצמות אחרים, בבריאה. וכן בסוף הבריאה נעשה שם מסך אחר, ומחמת הכאת י"ס דבריאה בבחי' עצמות וכלים במסך, נעשו י"ס דיצירה, וכן מיצירה לעשיה ע"י מסך ההוא.

פנים מאירות

אבל כולם המה בלתי מסך כלל: כי רק התחתונים שמקבלים האור ממלכות דאצילות, יהי' שליטת המסך עליהם, אבל באצילות גופי' אין המסך שולט שם כלל.

ו) אין הא"ס מתפשט: היינו אור העצמות, שהוא נקרא התפשטות מא"ס בלי התעוררות גבורה מצד הנאצל, ונקרא ג"כ אור החכמה. הארה היוצא ממנו דרך מסך: והיינו אור הבינה, שאין המסך מעכב אלא על אור א"ס ואור העצמות כנ"ל, אבל אור הבינה שכבר משותף מהתעוררות הגבורה, יכול לעבור דרך המסך.

הנה מחמת אותו ההכאה וכו' ומכח אותם הי"ס דאצילות וכו': פירוש, אותו זווג דהכאה המובא לעיל, שהעלה או"ח מחמת פגיעת האור במסך דכלי מלכות, נשאר המסך בזה כמו מבוע ומעיין המעלה אור תמיד, ואורות אלו נקראים בשם האורות רגלין דע"ס דאצילות, והוא משום שהמלכות היא השורש לאורות אלו ע"י מסך מעכב שבה, והמסך הוא עושה בחי' סיום וסוף לאור העצמות

שלא יתפשט למטה מגבולה כנ"ל, וע"כ נקראת רגלין, דרגלים הוא לשון סוף וסיום. וגם או"י דז"א המזדווג עמה שנק' נה"י, נק' ג"כ רגלין מטעם הנ"ל. וכשאנו רוצין להגדיר בחי' האו"ח העולה ע"י זווג נה"י ומלכות כשהוא לבדו בלי אור דעצמות הפרצוף, נגדירו בשם הארת רגלין, לאפוקי מבחי' חג"ת וכח"ב דאותו פרצוף. ונודע דיש באו"ח הזה עשר ספירות, כמו"ש בענף ג' ע"ש. ולפי זה יש עשר האורות נה"מ מעשר הפרצופין דאצילות שיכולים לעבור דרך המסך, שהמה מגיעים לעשר ספירות דבריאה והבן.

הנה נתנוצצו מהם אורות וכו': ודע דבכל מקום בזוהר ובכהאר"י, כשרוצים לדבר מבחי' או"ח כשהוא לעצמו בלי או"י, המה מגדירים אותו בשם התנוצצות או נצוצין וכדומה.

ומכח י"ס דכלים וכו' ומכח י"ס דעצמות וכו': כלומר, התפשטות אור א"ס ב"ה על ד' הבחי' המובא בתחילת ענף זה ה"ס י"ס דכלים, דד' הבחי' המה ד' ערכי הכלים כנ"ל,

ז) ובזה תבין למה נקרא זה אצילות וזה בריאה וזה יצירה וזה עשיה, כי יש מסך מבדיל בין זה לזה, ואין זה דומה לזה כלל.

ח) ואמנם החילוק שיש בין אצילות לג' עולמות הוא, שאצילות אור הא"ס נוקב ועובר בו עד סוף האצילות בלתי שום מסך כלל, אך משם ולמטה יש מסך. והבדל בין בריאה ליצירה, בהיות לבריאה מסך ומבדיל א', וליצירה ב' מסכים, ולעשיה ג' מסכים.

ט) ואמנם בפרטות העולם עצמו, כמו שיש ד' בחינות באצילות בפרטן, כנ"ל, כן יש אלו ד' בחינות בבריאה עצמה, וכן ביצירה עצמה.

י) ואמנם בענין ד' בחי' הנ"ל, ראיתי שינוי א' להר"ר גדלי', והוא כי ג' מדרגות הם, כי הג"ר מקבלים את האור מרחוק, וז"א מקבל האור מקרוב רק שהוא דרך חלון, ומלכות מרחוק וע"י חלון. והנה בזה תבין מ"ש בתיקונים, כי י"ס דאצילות איהו וחיוהי וגרמוהי חד בהון. פירוש, כי אין אור א"ס נבדל מהן ע"י מסך כלל,

פנים מאירות

דאין עוד למי להאיר, שהעשיה הוא עולם התחתון שהוא בחי' נפש לבד בלי רוח, וכל ההארות דכלים ועצמות דעשיה, נמשכים מהכאת נה"י ומסך דמלכות דיצירה.

י) ואמנם וכו' ראיתי שינוי אחד להר' גדלי' וכו': וכל השינוי שבשמועת הרב גדלי' הוא, שאינו חושב אלא ג' בחי', שכתר חכמה בינה כוללם יחד בבחי' ב', שהוא בחי' ההרחקה דבינה. והענין, דשמועת מהרח"ו ז"ל היא בענין הארות הכלים, כנ"ל, אמנם שמועת הר' גדלי' ז"ל, הוא בענין התלבשות העצמות בכלים, שאז נמצאים הכתר והחכמה דע"ס הנמצאים בכל פרצוף, מתלבשים בתוך הבינה שלהם, וע"כ כוללם יחד בבחי' ב'.

כי אין אור א"ס נבדל מהן ע"י מסך וכו': כלומר, דהמסך אינו מעכב על התפשטות אור א"ס שהוא אור החכמה, ואדרבה הוא ממשיך אור החכמה, כמו"ש בפמ"ס ע"ש.

ואח"כ מתלבשת בו העצמות, וסדר התלבשות העצמות אינו מובא בכאן, ויתבאר בענפים הבאים בס"ד. ומבחי' העצמות מגיעה ג"כ לע"ס דבריאה, אמנם מאור הבינה ולמטה ולא מכתר וחכמה כמו"ש בע"ה.

ז) ובזה תבין למה נקרא זה אצילות וזה בריאה וכו': ענין ההבחן בין ד' המסכים, מבואר היטב כאן בפנים מסבירות עש"ה.

ט) ואמנם בפרטות העולם עצמו כמו שיש ד' בחי' וכו': דבהארות ד' הבחי' שהם הארות הכלים, אין שום הבחן כלל בין העליונים ובין התחתונים, וכל השינויים נמצאים רק מבחי' התלבשות העצמות בכלים.

וכן ביצירה עצמה: ולא הזכיר העשיה, אע"ג דגם שם נוהגות ד' הבחי', היינו משום דאין שם בחי' זווג דהכאה דנה"י עם המסך, משום

אבל הבריאה לאו איהו וגרמוי חד בהון כי אין א"ס עובר דרך שם, רק דרך מסך.

כ) ועוד מצאתי דרך ג' בסוד ההפרש שיש באצילות עצמו, והוא כי א"א נמשך לו אור א"ס בקרוב עד שבא לו בהרחבה גדולה, אבל או"א בא להם הארה מן אור א"ס בקירוב ג"כ רק שהוא דרך חלון ולא בהרחבה, כמו שבא לא"א. וז"א בא אליו האור בהרחקה וגם שהוא בא לו דרך חלון ולא בהרחבה, אך רוחב החלון דז"א היה רוחבו כרוחב החלון דאו"א ממש. אך הנוקבא בא אליה האור בריחוק, וגם החלון אשר משם נמשך לה האור הוא יותר צר וקטן מחלון דז"א, אמנם כל אלו הבחי' אינם ע"י מסך כלל, אך בין בריאה לאצילות יש מסך.

פנים מאירות

הוא בקירוב, מפני שהם במצב פנים בפנים למעלה מפרסא, כי הפרסא הוא שם בסוד כותל המעמיד לאו"א פב"פ, ונזדככה בזה בחי' ב' דאימא, כמו"ש במקומו, אמנם תחילת קבלתם בא להם דרך חלון, כנ"ל.

וז"א בא אליו האור בהרחקה וכו' כרוחב החלון דאו"א ממש: פירוש, ז"א בגדלות נמצא מלביש לאו"א תתאין שלמטה לפרסא, ואז נמצא לו ממש אותו החלון דאו"א דקטנות, אמנם בחי' הרחקה דבחי' ב' נשאר ב', ואע"ג שעולה יותר ומלביש לפעמים גם את א"א, אמנם הוא ע"י מחיצות או"א תתאין שמתחת לפרסא, הנק' ישראל סבא ותבונה, כמו"ש במקומו, דתמיד מקבל על ידיהם.

אך הנוק' וכו' יותר צר וקטן מחלון דז"א: כי חלון דז"א הוא מישאל סבא ותבונה כנ"ל, אבל חלון דנוק' הוא מחלון דז"א עצמו, שהוא יותר צר כמובן, וית' במקומו.

אינם ע"י מסך כלל וכו': דכל אלו הה' פרצופין מתיחדין כאחד, בסוד איהו וחיוהי וגרמוהי חד בהון, כמו"ש בפמ"ס כאן עש"ה.

אבל הבריאה וכו' כי אין א"ס עובר דרך שם: כלומר, שאין אור א"ס עובר מאצילות לבריאה דרך מסך דאצילות עצמו, אלא דרך מסך אחר שהוא המסך שבין אצילות לבריאה, כמו"ש בפמ"ס עש"ה.

כ) ועוד מצאתי דרך ג' וכו': כאן מיירי הרב מכללות ה' הפרצופין דאצילות אחר שהתלבשה בהם העצמות, ואינו מדבר מע"ס הפרטיות הנמצאות בכל פרצוף, ששם אין כלל בחי' כלים בכתר וחכמה, וע"כ אינו נבחן שם רק ג' בחי', כשמועת הרב גדלי' ז"ל כנ"ל.

והוא כי אריך אנפין וכו' בקרוב עד שבא לו בהרחבה: אריך אנפין ה"ס כתר דאצילות, וע"כ לא שייך שם שום הבחן כלי.

אבל או"א וכו' בקירוב וכו' דרך חלון וכו': פירוש, כי פרצופי אבא ואימא דאצילות שהם חו"ב, מקבלים אורם מיסוד דעתיק ומפיות נקבי שערות דיקנא, כמו שיתבאר במקומו, והם כלים מהתפשטות בחי' הב' הנק' חלון, אמנם

פנים מסבירות ענף ד'

א) דע כי כאשר עלה בחפץ וכו'. הנה ענף זה הוא מפתח כללי בכל החכמה ובלעדו אין שום מושג כלל וכלל מכל המובא בכהאר"י ז"ל, וגם לא חוזר ונשנה במקום אחר חוץ ממקום זה, ע"כ ראוי לדייק בו היטב הדק. והנשאב מכל האמור בענף זה, אשר כל אור המתפשט מא"ס מתפשט על ד' בחינות, שהם ב' בחי' התפשטות שנקראים ב' דוכרין דעשר הספירות שהם ספי' חכמה וספי' ז"א, ספי' חכמה היא בחי' א' המכונה התפשטות בהרחבה מהכתר שה"ס השורש דע"ס, ובהתפשטות זו כלול כל אור א"ס ב"ה המושפע אל הנאצל שהוא מצד המאציל לבדו והוא עצמות ועיקר האור שבנאצל, וע"כ נק' אור החכמה בחי' חיה של הנאצל ונקרא ג"כ אור העצמות.

והדכר הב' דעשר הספירות היא ספי' זעיר אנפין, שהיא בחי' התפשטות על ידי חלון. פירוש, דאור העב שבבינה נקרא חלון, להיותו ראוי לקבל בו אור העצמות. דאור העב שבמלכות נקרא מסך או פרגוד או כותל סתום, והוא משום שאינה ראויה לקבל בה אור, אחר שנעשה הצמצום הא' על בחי' הד' כנ"ל בענף א' משא"כ אור העב שבבינה ראויה לקבלת אור דעליה לא היה הצמצום, כמו"ש שם שהצמצום היה בנקודה האמצעית ממש ולא כלל בג' בחי' הקודמות לה. והנה התפשטות שניה

זו שנקרא ז"א, הוא גרוע הרבה מהתפשטות הראשונה שנקראת חכמה, להיותה מבחי' אור משותף מהתגברות הנאצל, דהיינו בחי' בינה שהתגברה להמשיך שפע יתר משיעור התפשטות החכמה, וכיון שהאור משותף בהתגברות הנאצל, ע"כ נקראת התפשטות זו אור דחסדים וגבורות, לאפוקי מהתפשטות דבחי' א' שנק' אור דעצמות.

ועד"ז יש ג"כ ב' נוקבין בעשר הספירות, נוקבא עילאה היא הבינה, להיות עצמותה של הבינה מבחי' אור העצמות דהיינו מעצם החכמה, אלא לסיבת התגברותה אחר תוספת שפע קנתה ג"כ בחי' עביות שנק' אור דחסדים, שהגיע אליה מהמאציל בסבת התגברות רצונה, וע"כ לא נתגלם בה עצמה בחי' כלי, מפני שעצם בנינה הוא בחי' עצמות וחכמה, אשר אור דחו"ג שהמשיכה בטל לגבה כנר בפני אבוקה ולא יוכל לעלות בשם והבן זה.

ונוקבא תתאה היא המלכות, להיות גם עצמותה וכל בנינה רק מהתפשטות ע"י חלון שהוא ז"א שהוא אור דחו"ג. וע"כ אחר שהוסיפה התגברות רצון אחר תוספת שפע יתר מכפי התפשטות האור מהבינה, אז נגלם בה כלי הקבלה בתכלית השלימות. ועי' בענף א' שהארכנו בזה די באר.

ונודע שמהצמצום ולמטה נעשה בחי' מסך במלכות שלא לקבל שפע

ואור בבחי' הד', אשר זה כח העיכוב נק' מסך. ואח"כ שוב מתפשט עליה אור ישר דרך ז"א לבוא לבחי' ד' שלה, כי כן טבע אור הישר להתפשט לתחתונים בכל עוז, כדברי הרב ז"ל בהיכל א"ק שער עקודים פרק ח' בא"ד וז"ל: גם יש עוד חילוק אחר, שאור ישר כמעט שהוא נפרד ממקומו כדי לרדת ולהשפיע לתחתונים עכ"ל עש"ה. והענין, מפני שצמצום א' היה רק מכח הנאצל עצמו, שקישט את עצמו ובחר בהשואת צורתו למאציל ולכן מיעט ברצון לקבל שלו כנ"ל בענף א'. והמלכות מעכבת על האו"י שלא לבוא בבחי' הד' שלה והוא נקרא זווג דהכאה, ע"ד ב' דברים שכל אחד רוצה לבוא בתחום של חבירו ונמצאים משום זה שאחד מכה בחבירו והבן. והנה ע"י זווג זה יוצאות ע"ס דאור חוזר. כמו שהארכתי לעיל בענף ג' בסוד נעוץ סופן בתחילתן ותחילתן בסופן ע"ש.

והנה הרב ז"ל מבאר לנו בהמשך דברי הענף הזה, כל בחי' השינויים הנובעים ע"י ע"ס דאו"ח אלו, ע"פ איכות חיבורם עם ד' הבחי' דאור ישר. שמתחילה מבאר ע"ס השורשיים ואח"כ עולם האצילות וסוד י"ב הפרצופין, שכל זה נתהווה רק מהשינויים דע"ס דאור חוזר. וכן ג' עולמות התחתונים בריאה יצירה ועשיה, וההבחנות שבין עולם לעולם ובין ספירה לספירה ובין פרצוף לפרצוף, יהיו כל השינויים העצומים האלו רק בבחי' אור חוזר ולא כלל בבחי' אור ישר. כמו שאיתא כאן בדברי הרב ז"ל (אות ח'), וזה לשונו: אמנם החילוק שיש בין האצילות לג' עולמות הוא, שבאצילות אור א"ס נוקב ועובר וכו' להיות לבריאה מסך ומבדיל א' וכו'

ולעשיה ג' מסכים, ואמנם בפרטות העולם עצמו, כמו שיש ד' בחי' באצילות בפרטן כנ"ל, כן יש אלו ד' הבחי' בבריאה עצמה וכן ביצירה עצמה וכו'. והנך רואה מפורש שבד' הבחי' הנודעות דאו"י שהם כח"ב זו"נ אין שום חילוק בין עולם לעולם, ומכ"ש בין פרצוף לפרצוף, ועיקר השינויים הוא בבחי' המסכים המשתנים בכל עולם ועולם, דהיינו על פי אור החוזר העולה מהמסכים, שאין פרצוף דומה לחבירו כלל וכל אחד נגדר בזה לעצמו כמו שיתבאר.

ועי' בהיכל אבי"ע שער מ"ז פ"ב וז"ל: **דהתלבש הא"ס בכתר והאציל לא"ק, והתלבש בחכמה והאציל לעולם האצילות, והתלבש בבינה וברא עולם הבריאה, והתלבש הא"ס ביצירה ויצר לעולם היצירה, והתלבש הא"ס במלכות וברא את עולם העשיה, עכ"ל בקיצור לשון עש"ה.** והנך מוצא, שכל העולמות מתפשטים מהא"ס ב"ה, והיינו בהכרח על ד' הבחי' הנודעות, אלא כל שינוי מצב בין עולם לעולם הוא בבחי' התלבשות הא"ס, דהיינו במסך דבחי' ד' ובערך העביות שבמסך הזה, כמו"ש לעיל ובענף ג' ע"ש. ועי' עוד בהיכל א"ק ש"א ענף ג' בא"ד, וז"ל: והנה בחי' י"ס דעגולים כולם יש בהם כל הבחי' שהם אורות וכלים וכו' אמנם החילוק שיש בין העגולים ליושר הוא כי י"ס דעגולים הם בחי' האור הנקרא נפש וכו' אבל הי"ס דיושר הם בחי' האור הנקרא רוח וכו' ומתחילה נאצלו ונתגלו בחי' העגולים שהם מדרגות הנפש והכלים שלהם, ואח"כ נאצלו בחי' ב' דיושר בציור אדם, שהם מדרגות אורות רוח והכלים שלהם,

להשיג כל עשר הספי' עד קומת חכמה דאצילות. וכן במלכות דבריאה ובמלכות דיצירה, דהיינו לפי קומת המלכות דאותו עולם שהתחתון מקבל.

והנך רואה שכל בחי' התפשטות אור מעליון לתחתון תלויה בשיעור קומה דעליון, ע"ד שביארנו בענף ג' שכל זה נמדד בבחי' התפשט ושוב דאו"י עד המלכות ומהמלכות לכתר או לחכמה כמו"ש שם וע"כ נקרא זה בחי' רוח. אלא בעולם א"ק היא בחי' רוח דכתר, דהיינו בהתפשט ושוב מכתר למלכות וממלכות לכתר, ובעולם אצילות נק' רוח חכמה או רוח חיה, דהיינו בהתפשט ושוב מכתר למלכות דז"א וממלכות דז"א עד הכתר וכו' כמו"ש שם והיינו דשיעור השילוב והחיבור דאור ישר עם האור חוזר שמצוי בעליון, יכול התחתון לקבל כל זה ע"י המלכות דעליון, וע"כ נקרא זה בחי' ע"ס דיושר משום שמתפשט לתחתונים שה"ס התפשטות הקו למקום המצומצם, ונקרא קו משום שהוא נותן מדה ושיעור קומה לתחתון, ונק' רוח משום דהקומה נערכת בשיעור המתפשט ושוב.

(ב) **אמנם** העגולים שורשם מהרשימו מטרם התפשטות הקו, כמו שנתבאר לעיל בענף ב' עש"ה. אשר הנקודה האמצעית שה"ס המלכות ובחי' ד' דאור ישר, נעשה בה הצמצום ונשארה ריקנית בלי אור, אמנם בג' בחי' הראשונות שהם כח"ב ז"א, בהם לא נעשה שום צמצום כנ"ל ע"ש. ואע"פ שגם הם נסתלקו, אמנם לא משום הצמצום אלא כדי לחזור ולהתפשט רק בג' בחי' כמו שהנקודה קישטה בעצמה כנ"ל ע"ש. וע"כ בהתפשט אח"כ הקו במקום החלל

כנודע כי הרוח נקרא אדם, והבן זה מאד וכו' עכ"ל בקיצור לשון. המתבאר מדבריו, שכל ה' עולמות א"ק ואבי"ע אין בהם רק ב' בחי', שהיא בחי' נפש ובחי' רוח, שהעגולים דה' עולמות הם בחי' נפש וספירות דיושר דה' עולמות הוא בחי' רוח. ולכאורה הוא פלא גדול, דלפי"ז לא יש כלל בחי' ג' ראשונות הנק' יחידה חיה נשמה בכל העולמות כולם. **והענין** דדבר גדול משמיענו כאן, אשר יש ב' הבחנות עיקריות בעשר הספירות, דהיינו הבחן ע"ס המאירות בבחי' נפש והבחן ע"ס המאירות בבחי' רוח, אע"ג דכל בחינותיהם שוות, דיש ד' בחי' הנודעות, ואו"פ ואו"מ, וכלי פנימי וכלי חיצון, הן בע"ס דנפש והן בע"ס דרוח, מ"מ ענינם שונה מאוד זה מזה, דע"ס דנפש אינן יכולות להתפשט לתחתונים אלא בבחי' נפש לבד שהוא אור המלכות כנודע, דכח"ב זו"נ נקראים הכלים דעה"ס ויחידה חיה נשמה רוח נפש נקראים האורות דעה"ס, ונמצא שבחי' נפש אינה אלא אור המלכות לבד. כי זה הכלל שאין התחתון מקבל מהעליון אלא מבחי' אור המלכות דעליון, אמנם המלכות דעליון שה"ס המסך המעלה אור חוזר יש בה הבחן מדרגות בשיעור הקומה בהעלאת או"ח כנ"ל, כי בעולם א"ק היא שבה להיות כתר כנ"ל בענף ג'. וא"כ אע"פ שהתחתון אינו מקבל אלא מהמלכות דעליון, אם הוא מקבל ממלכות דא"ק יכול לקבל כל עשר הספירות שיש במלכות זו עד קומת כתר דא"ק. ועד"ז במלכות דאצילות ששם שבה המלכות להיות חכמה, יכול התחתון המקבל ממלכות דאצילות

בחי' היושר, מ"מ נשאר בחי' הקודמות על מקומן בסוד ע"ס דעגולים באו"פ ואו"מ וכלי פנימי וכלי חיצון כמו"ש שם בענף ב' עש"ה. אמנם הפרש גדול יש בע"ס דעגולים, כי המלכות שבה אינה מעלה או"ח בהתפשט ושוב, כי זהו רק פעולת הקו וע"ס דיושר, דהיינו קו המדה, משא"כ העגולים הם מקבלים בחי' הארה בהשואה, וגם אין זווג דהכאה נוהג במלכות דעגולים, וזכור זה. וע"כ אין התחתון יכול לקבל מהעליון שלו דרך מלכות דעגולים, דהא אין בה אלא מלכות לבד שהוא כלי בלי אור. אמנם העגולים התחתונים מקבלים מהעליונים דרך ראש הקו כמו"ש בעץ חיים ענף א' וב' וע"ש בפמ"א והבן.

ונתבאר ההפרש הגדול בין ע"ס דעגולים שנקראים נפש, להיות שהתחתון אינו יכול לקבל מהם אלא נפש לבד מפני שג' הבחי' כח"ב ז"א אינן מתחברות להשפיע בהתפשט ושוב בבחי' הד' שהיא מלכות. אמנם ע"ס דיושר נקראים רוח, מפני שג' בחי' הראשונות מתחברות ע"ד התפשט ושוב ומשפיעים במלכות, ובזה יכולה המלכות להשפיע לתחתונים.

ובזה תבין שאין לך שום ניצוץ בכל העולמות שלא יהיה כלול מד' הבחי' הנודעות, מפני שכן דרך יציאתם מא"ס ב"ה עד ביאתם לכלי מלכות, אמנם בסוד עה"ס דעגולים יוצאות חצוניות העולמות עד לעולם העשיה, וכל העגולים מקבלים תחתון מעליון רק דרך הקו ומקבל דרך שם ד' בחי' דאו"י, אבל אין במלכות בחי' או"ח ונשארה המלכות דעגולים בבחי' הצמצום הא'.

וכן בכל עגול ועגול אשר קבלת אור הוא דרך הקו, אמנם האור מתפשט בו על בחי' עגולים, דהיינו נפש, עד לעגולים עולם עשיה, ונמצאת המלכות דעגולים דע"ס דעולם העשיה יש בה ג"כ כל ד' בחי' דאור ישר, משום דמקבלים ממלכות דקו דעולם היצירה שהוא ראש הקו וכתר לעולם העשיה, ומשם מתפשט לע"ס דעגולים דעשיה, עד למלכות דעגולים ההם. אמנם אינם מתחברים למלכות בהתפשט ושוב, ונמצאת המלכות דעגולים דעשיה אין לה אור להשפיע למטה, ונמצא שהמקבל ממלכות דע"ס דעגולים דעשיה, הגם שנתרשם בו כל ד' הבחי' מפני שכן נרשמים ג"כ במלכות דעגולי העשיה, אמנם בלי אור כלל, מפני שג' בחי' הראשונות כח"ב ז"א אינם משפיעין לה.

המתבאר ויוצא מכל האמור, אשר ע"ס דאור ישר שה"ס כתר וד' בחי' הנודעות נוהגות בכל המציאות כקטן כגדול, וכל ההבחן אינו רק בערכי ע"ס דאו"ח שה"ס קו המדה שנק' רוח או צלם אדם וכו'. וזה שהשמיענו הרב ז"ל בפרק הזה שהיא ידיעה ראשונה בחכמה זו.

ג) **וצריך** להבין היטב ענין עצמות וכלים ואיכות התלבשות העצמות בכלים. ודע שבכללות האור הנמשך מא"ס ב"ה אל העולמות, אין שום הבחן כלל מבין עצמותו ית' לאורו המתפשט מעצמותו ית', אלא בזה, דבעצמותו ית' לית מחשבה תפיסא ב' כלל וכלל, ובאורו ית' המתפשט מעצמותו אפשר בו להתבונן, והוא בא לידי השגת הנביאים והצדיקים קדושים משרתי אל. ותדע שאין זה אלא בסגולת התלבשות אורו

ית' בכלי, דאם לא היה מתלבש בכלי לא היתה שום מחשבה תפיסא בהארתו כלל וכלל כמו בעצמותו ית', אבל באור עצמו אין שום חילוק והבחן כלל ועיקר, וכמו שמהותו ית' הוא פשוט, כך אורו המתפשט ממהותו ית' הוא פשוט.

ונתבאר באריכות בענף א', ענין ההבדל והפירוד הנוהג בכל דבר רוחני שאין זה אלא מסבת שינוי צורה. וכמו פירוד דבר גשמי הוא מסבת גרזן מחתך, וריחוק מקום מחלק לחלק הוא בכח התנועה, עד"ז תשפוט בדבר רוחני אשר שינוי הצורה מבדיל בו החלק שנשתנה צורתו והוא נגדר לבחי' נבדלת לעצמו, ואם השתנות הצורה מגיעה לבחי' הפכיות הצורה מהקצה אל הקצה אז נקרא פירוד גמור, שאין להם שום יחס וקירבה וכמו ב' דברים זרים נחשבים זה לזה, עש"ה.

וכבר נתבאר ענין הכלים, שה"ס האור שנתעבה בשינוי צורה דהרצון לקבל שאינו נוהג במאציל ית'. וא"כ צריך להבין איך מתלבש האור בכלים, דאחר שנשארו הכלים בלי אור וניתוסף העיבוי אליהם אז חזר העצמות ונתלבש בכלים, כמו"ש הרב בענף זה וממה נפשך, אם קרובים המה האור והכלי ואין בכלי עביות ושינוי צורה, א"כ למה זה נגדר בשם כלי עד שיהיה אמצעי שע"י יתפשט אורו ית' לתחתונים, ואם נשארה בהם העביות גם אחר התלבשות האור בהם, א"כ איך יתכן בהם קירוב זה לזה והתלבשות זה בזה אם לא בהשתוות צורתם, דאטו במקום מדומה ח"ו תליא מילתא.

ולהסביר זה אקדים לבאר ג' בחי' אור הנמצאים בע"ס זה למטה מזה.

א', הוא האור הנמשך מא"ס ית' בלי התעוררות דהתגברות רצון הנאצל, והוא נקרא אור העצמות או אור החכמה. אור הב', הוא האור הנמשך מא"ס ית' ע"י התגברות רצון דהנאצל, והוא נקרא אור הבינה או אור דחסדים, שהוא גרוע הרבה מאור העצמות, בזה שרצון הנאצל משותף בו, כלומר דלא היה מתגלה ונשפע לנאצל אם לא היה מתעורר להמשיך אותו. אור הג', הוא האור היוצא ע"י כח הנאצל עצמו, פירוש, דעיקר גדרו של הנאצל הוא הכלי שבו והוא הרצון לקבל שבו, דהיינו אור העב, כי רק בזה יוצא מכלל מאציל ונגדר בשם נאצל, להיות שבמאציל אין בחי' הרצון לקבל והבן, וע"כ עיקר קוטבו של הנאצל הוא בחי' כלי שיש לו דהיינו בחי' הד', והנה עליה עבר כח הצמצום, אשר הנאצל אינו מרוצה לקבל עם בחי' ד' שזה העיכוב נק' מסך, והנה מסך זה נקרא לגמרי על שם הנאצל כמבואר היטב בענף א', דאין שום גבול נעשה מצד המאציל עש"ה. וע"כ אור העליון נשפע ובא על המסך ונעשה שם זווג דהכאה המעלה ע"ס דא"ח, ובזה נמצא שזה האור הוא תולדה של הנאצל, והוא אור שלישי המיוחס לנאצל לבדו. אמנם ודאי שגם זה האור נמשך מא"ס ב"ה, אלא כיון שהוא ע"י כח העיכוב של הנאצל, וכיון שכח העיכוב הוא חידוש, ומה שלא נמשך כלל מהמאציל נק' על שם הנאצל לגמרי. ותבין אשר בחי' אור הב', הנמשך ע"י התעוררות רצון הנאצל אינו נקרא על שם הנאצל, כי בחי' הרצון לקבל נמשך עכ"פ מא"ס ית', בשביל שרוצה להנות לבריותיו שה"ס מחשבת הבריאה כמו

שהארכנו בענף א'. משא"כ כח העיכוב והמסך, אין למאציל חלק בו זולת מקוטבו של הנאצל, והבן.

והנה כל אור יש לו יחס ישר אל הכלי שלו, כי אור העצמות מלוּבש בחכמה שה"ס בחי' א' שעוד לא נגלה שם בחי' התגברות לתוספת שפע, ואור הבינה מלוּבש בבחי' ב' שהיא הבינה שהמשיכה אותו, ואור חוזר מלוּבש במלכות כי היא הולידה אותו.

(ד) **ועתה** נבאר הקשר והיחס שבין ג' אורות הנ"ל. ומתחילה צריך להבין ענין תיקון הקוים בסוד צלם אדם, וענין פנים ואחור הנמצאים בעולמות, דח"ו אין כאן לא עורף ולא עיפוי. והענין, דכבר נתבאר סוד ע"ס דאור ישר הנמשכים מא"ס ב"ה על ד' הבחי' הנודעות, אשר הכתר ה"ס א"ס ב"ה, והתפשטות אורו נקרא חכמה ובחי' א', וכאשר התפשט כן נתעבה בדרך התפשטותו, דהיינו שהתגברה ברצונה להמשיך תוספת שפע מן הכתר שה"ס הא"ס, והנה זה החלק שנתעבה נבחן בשם בינה כנ"ל.

וג' הבחנות יש בספירת הבינה: א', היא מהות בינה אשר היא מעצם החכמה ובחי' א' עצמה. ב', היא בחי' העביות שקנתה ע"י התגברותה. ג', היא מהות השפע החדש שהמשיכה מהכתר, דהיינו אור דחסדים. ובזה נמצאת למד שעיקר מציאותה של הבינה היא עלולה מהחכמה וחלק הימנה, אמנם הקיום והשפע שלה היא עלולה מן הכתר, דיונקת אור דחסדים מן הכתר.

ובזה יצא לנו ב' סדרים של עילה ועלול: סדר א', מתחילה הכתר ואח"כ חכמה העלולה מן הכתר ואח"כ בינה

שהיא עלולה מן החכמה. וסדר ב', הוא סדר מצב הספירות בתמונת סגולתא כזה: י. שלמעלה הכתר, והחכמה מתחתיו בימינו כי יונקת הימנו אור דעצמות, והבינה גם כן מתחת הכתר אך בשמאלו כי יונקת ממנו אור דחסדים. ונמצא משום זה נבחנו כח"ב כמו סגולתא, כזה:

חכמה בינה

שזה מורה, אשר הכתר נחשב לעילה אל הבינה כמו שהוא עילה אל החכמה. והחכמה נבחנת לצד ימין להיותה אור העצמות, שהוא כללות האור המגיע לנאצל מא"ס ב"ה. והבינה נבחנת בצד שמאל, להיותה אור דחסדים הגרוע מאור דעצמות הרבה מצד התעוררות הגבורה בהמשכתו. כי ענין הימין בכל מקום, מורה על עיקר בנינו של הפרצוף, וצד שמאל אנו מכנים לבחי' הנוספת על הפרצוף בבחי' סיוע ועזר אל הפרצוף, כמו האדם שעושה כל פעולותיו ביד ימינו, וביד שמאל אינו משמש אלא במקום שצריך תוספת כח.

ובזה נבין ענין פנים בפנים ואחור באחור שאנו מבחינים בפרצופין. דנתבאר לעיל דיש ב' בחי' בבינה, דבבחי' א' נמצאת עלולה מהחכמה ויונקת מהחכמה, ובבחי' ב' נמצאת סמוך לכתר ויונקת מהכתר. ובזה מובן אשר בעת מציאותה בבחי' ב' אז אינה יונקת מהחכמה, וע"כ אנו מכנים אותה שנמצאת באחוריים שלה אל החכמה, כלומר שאינה מקבלת אור העצמות מהחכמה כי נטלה פניה אל הכתר, כלומר שהיא יונקת השפע מהכתר. כי מלת פנים, יורה השפעה וקבלה. ומלת אחוריים, יורה ענין מניעת השפע. וע"כ אנו מכנים בבחי' הב',

נמצאת בזה שנעתקה הבחי' ד' מן קו השמאל, ושבה להיות אמצעית בין החכמה שהיא בימין ובין הבינה שהיא בשמאל, להיותה מכריעה ביניהם ומיחדם לאחד.

ובזה נמצא שבחי' ד' נחשבת יותר לימינו של הפרצוף מבחי' ב', כי בחי' ד' משיבה אור העצמות שיהיה נשפע בכללות עה"ס כנ"ל, וא"כ נחשבת כמו כלי לאור העצמות, כלומר שאור העצמות נתקשר בבחי' הד', דרך בסגולתה מזדכך אחורים דבינה ויכולה החכמה שה"ס בחי' א' להתלבש בבינה דבחי' ב', שהיא האחורים דבינה שכבר נודככו, כי אינה יונקת אז אור דחסדים מהכתר להיות האור חוזר מגיע אליה מאליו ע"י הבחי' ד', והבן היטב קשר זה. **והנה** נתבאר תיקון הקוין בבחי' השורשים, אשר החכמה ובחי' א' היא שורש קו הימין, והבינה ובחי' ב' היא שורש לקו שמאל, והמלכות ובחי' ד' היא שורש לקו האמצעי, דהיינו עם סגולת האו"ח שבה.

ובזה תבין איך העצמות מתלבש בכלים להיותם נקשרים זה בזה, דהיינו אחר יציאת האו"ח אז יכול אור הא' שהוא אור העצמות להתלבש בבינה שהוא אור הב', כי נודככה מבחי' העיבוי שלה, ואור הבינה מתלבש באור המלכות שהוא האו"ח, כי רק בסגולת האור הזה מלבשת את אור העצמות. ובזה מתיחדין עה"ס לבחי' אחת ממש. ודו"ק שאכמ"ל.

ובזה תראה שהעביות נשארה בכלי והיינו דוקא בבחי' ד', אמנם אינה מקבלת האור שם, ואדרבה היא מעכבת לאור העליון שלא יושפע לשם שז"ס

אשר החכמה והבינה נמצאים אחור באחור, כלומר שאינם יונקים זה מזה כלום.

והנה נתבאר שבהתפשטות האו"י מא"ס ב"ה על ד' הבחי', אז לא נתפשט אור החכמה בכללות ע"ס של הנאצל ההוא, משום דהחכמה והבינה היו בבחי' אחור באחור, דהבינה היתה יונקת אור דחסדים מהכתר ואחוריה לחכמה. אמנם בפגישת האו"י על המסך שבכלי מלכות ועלו ע"ס דאור חוזר, אשר או"ח הזה עלה בכל ע"ס של הנאצל עד הכתר כנ"ל בענף ג' אז אינה צריכה הבינה לינק אור דחסדים עוד מן הכתר, כי כבר מגיע לה זה מן או"ח דמלכות העולה ונובע בשפע גדול, ואז מחזירה פניה אל החכמה ומתעצמת עמה, משום דעיקר מהותה הוא עצם החכמה, ובזה נזדכך האחוריים שלה כמו"ש בענפים הבאים בע"ה ואז נשפע אור העצמות בעשר ספירות דכללות הנאצל.

(ה) **וז"ס** תיקון הקוין, כי בטרם זווג דאו"ח היו נבחנים רק ב' קוין: שבחי' א' ובחי' ג' שאין בהם בחי' שינוי צורה היו בבחי' קו ימין. ובחי' ב' ובחי' ד' שבהם נתגלה שינוי הצורה בבחי' פועל ופעולה, עמדו בקו שמאל. ולא היה ביניהם שום חיבור, דאם היה ביניהם חיבור אז לא היו נחשבים לב' קוין ימין ושמאל, אלא לקו אחד כמובן. וכנ"ל דכל הברל רוחני אינו אלא בשינוי צורה מזה לזה ובהשתוות צורתם נמצאים מתחברים. אמנם אח"כ בזווג דאו"ח, אשר הבחי' ד' שנמצאת בבחי' שמאל וריחוק ביותר מכולם העלתה ע"ס דאו"ח, וגרמה בזה ששבה בינה אל החכמה פנים בפנים,

המסך, וע"כ אין זה נחשב אצלה לבחי' גרעון כי אינה משמשת בו, אמנם אדרבה היא משפעת בסבתו את עה"ס דאו"ח. וכבר נתבאר בענף א' אשר ענין השפעה ה"ס השתוות הצורה למאציל עש"ה. ובזה נעשית כלי מלכות בב' בחי' כאחת, דמחזקת העביות ומ"מ לא נשתנה צורתה, משום דאינה מחזקת לקיים צורתה, אלא אדרבה רק כדי להשפיע את האו"ח והבן זה היטב.

ובזה מובן מ"ש בריש תיקוני זוהר בענין ע"ס דאצילות, דאיהו וחיהו וגרמוהי חד בהון, ומובא ג"כ בדברי הרב ז"ל בענף זה. פירוש, איהו ה"ס כתר וא"ס. חיהו ה"ס אור החכמה הנקרא בחי' חיה דכללות הפרצוף. גרמוהי ה"ס בינה ז"א ומלכות, והמה נקראים גרמוהי בסוד הכלי שבהם, דנתבאר שסוד בחי' הד' הוא גורם לאור החכמה שתתפשט בנאצל בהשפעת האו"ח שלה, וע"כ נקראים הכלים גרמוהי להיותם גורמים להתלבשות העצמות בנאצל. והוא חד עם אור העצמות להיותה בסוד השפעה, וע"כ אין בה שינוי צורה כנ"ל.

והנה נתבאר ענין מסך דאצילות, אשר לגבי האצילות אינו נחשב למסך כלל, אלא אדרבא הוא יותר מעולה אפי' מן הבינה, דעל כן אינו נחשב לקו שמאל אלא לקו האמצעי כנ"ל.

ועתה נבאר ג' המסכים שבין העולמות בריאה יצירה ועשיה, שהרב ז"ל מקצר ואומר, שכל ההבדל הגדול הנמצא בין ד' עולמות אבי"ע הוא, שבאצילות אין שום מסך כלל, ולבריאה מסך א' וליצירה ב' מסכים ולעשיה ג' מסכים, עכ"ל. וצריך להבין היטב ענין המסכים

האלו, איך בסבתם מתקטנים ומתמעטים עד לעשיה, שאורה ממועט שם בתכלית. **והנה נתבאר היטב בדברי הרב ז"ל בענף ה', אשר ב' ענינים נוהגים בספירות: ענין א' הוא הארת כלים, שענינו ע"ס דאור ישר טרם גילוי האור חוזר מהמסך, דהיינו שאור א"ס ב"ה מתפשט על ד' בחי' הנודעות, כתר חכמה בינה ז"א מלכות. וענין הב' הוא התלבשות העצמות בכלים, ודהיינו שע"ס דאור ישר מתחברים עם ע"ס דאו"ח הנובעים מהמסך כנ"ל וכמו"ש בענף ג' בסוד יאהדונה"י עש"ה. אמנם ענין הב' לא נגלה תיכף על שלימותו, אלא מתחילה הסתלק ואח"כ חוזר ומתלבש כמובא בתחילת ענף זה בדברי הרב ז"ל.**

וענין הסתלקותו יתבאר בע"ה בענפים הבאים, בפיו ע"ס דעקודים, אשר המסך צריך להכלל בכל ע"ס עד הכתר ואז שוב אינו מסתלק, ומתחברים האו"י והאו"ח תמים יחדיו. כמו"ש בע"ה ועי' בפתיחה הכוללת.

ודע שבענין הא' שהיא הארת כלים נבחן שלכתר וחכמה אין כלים, כי אפי' החכמה שהיא בחי' א' מד' הבחי' אינה נחשבת לכלי, אלא בחי' כח בהעלם כנ"ל, דע"כ נרמזת ביוד דשם בן ד', אלא הבינה נבחנת לבחי' פועל לכלי, להיות שנתגלה בה הרצון לקבל מפאת התעוררותה לתוספת שפע. וגם בחי' ג' שהוא ז"א אינו נחשב מצד עצמו לבחי' כלי, כי הוא ג"כ בחי' התפשטות דעילתו כמו החכמה, וע"כ אין בו אלא בחי' כלי דבינה עצמו אבל לא מצדו. אלא המלכות, שנגלה בה הרצון לקבל היא נחשבת כלי גמור.

ובזה תבין ענין התחלקות כל פרצוף לשנים, דהיינו על הטבור דהפרצוף. כי גולגלתא דכל פרצוף ה"ס בחי' ב', דהיינו רק בחי' פועל לכלי, וכן כל הכלים הנמשכים מגולגלתא עד הטבור נחשבים לכלי בינה. אמנם הטבור, הוא נחשב לכלי מלכות, וכן כל הכלים הנמשכים מטבור ולמטה עד סיום הרגלים נחשבים לכלי מלכות. וכל הבחנות אלו נוהגות רק בהארת כלים שהוא הענין הא'.

וכבר נתבאר שד' בחי' אלו דהארת כלים נוהגות בכל הפרצופין ובכל הספירות והעולמות עד לעולם העשיה, שבהם אין שום השתנות, וכל ההשתנות שבעולמות והפרצופין, הכל נמשך מענין הב' שהוא התלבשות העצמות בכלים. אמנם בענין הב' אנו מבחינים כלים בכל עה"ס, דאפי' בכתר וחכמה יש כלים כמו לבינה וזו"נ, ודהיינו משום דנכלל המסך בכל ספירה וספירה עד הכתר. כמו"ש בע"ה. **ובזה** תבין דברי הרב המובא בהיכל א"ק ש"ג בהמשך פ"א ב' וג' אשר הא"ק ה"ס עולם הכתר. והתלבש א"ס בחכמה והאציל לעולם האצילות והתלבש א"ס בבינה וברא עולם הבריאה והתלבש א"ס בז"א ויצר לעולם היצירה והתלבש במלכות ועשה עולם העשיה, ע"ש ובשער מ"ז פ"ב ובשער ההקדמות בדרושי אבי"ע. פירוש, דצריך לידע דכל מקום שיש התלבשות בכלים, מוכרח שיהיה בו ב' בחי' אור, דהיינו זה האור שהתלבש בכלי נק' אור פנימי וזה שעוד לא התלבש אלא עתיד להתלבש נקרא אור מקיף על הכלי.

והנה בא"ק לא היתה התלבשות אלא בכתר ולא כלל בט' ספירות תחתונות שלמטה מכתר, ובזה נמצא

שלא שייך או"פ ואו"מ אלא בספירת הכתר לברדה. ונמצא דכל ט"ס תחתונות היו בתכלית מילואם, משום דעוד לא היה בהם שום התלבשות והבן. אמנם להאציל עולם האצילות התלבש הא"ס גם בספירת החכמה דא"ק, ובזה נמצא שנעשה בחי' פנימי ומקיף גם בחכמה, ונבחן החכמה שנמצא בא"ק במילואו, לגבי אצילות לבחי' מקיף שהיה בספירה וחזר ויצא ממנה ונעשה לבחי' מקיף. כי גבי הא"ק לא נחלק אור החכמה לבחי' פנימי ומקיף, אלא הוא שם במילואו בתוך עה"ס כנ"ל, וע"כ זה המקיף שנתהווה בהתלבש הא"ס בחכמה דא"ק לצורך האצילות, נק' מקיף החוזר. ובזה תבין המובא בעה"ח היכל אבי"ע שער מ"ה שער המקיפין ע"ש. וז"ס פסיקת אור האוון בשבולת הזקן המובא בשער אח"פ. ובזה מובן ההבחן שבין א"ק לאצילות שהוא באור החכמה, שבא"ק הוא במילואו ובאצילות נעשה לפנימי ומקיף.

ז) **ובזה** תבין ענין שיעור קומה דפרצופי א"ק שמתחיל מהכתרים דכל אחד, אשר כל אחד מה' פרצופי א"ק יש לו ע"ס, וכתר דכל עליון גבוה למעלה מפרצוף התחתון. וכתר דפרצוף חכמה מלביש מתחת לכתר דפרצוף כתר, וכן כתר דפרצוף בינה מלביש למטה מכתר דפרצוף חכמה, וכן כתר דפרצוף ז"א מלביש למטה מכתר דפרצוף בינה, וכן כתר דפרצוף מלכות מלביש למטה מכתר דפרצוף ז"א, נמצא דכל שיעורי קומת הפרצופין שזה גבוה מזה רק עם הכתר שלו לבד. וזה מובן עם הנ"ל, דכל שאר ט' ספירות דכל פרצוף, דהיינו מחכמה ולמטה נמצאים בכל מילואם, וא"כ אין

צורך שם לקבל ולינק לכל תחתון מפרצוף העליון, אלא לאור הכתר לבד. וע"כ נמצא כל תחתון מתחת הכתר דעליון, כדי לקבל משם האו"מ שדרכו לבא לאט לאט. אבל באצילות דנעשה פנימי ומקיף גם באור החכמה, ולפיכך נמצאים מצב ה' פרצופי אצילות זה למטה מזה, כל תחתון מתחת החכמה דעליון. ונמצא כל פרצוף גבוה מתחתון שלו עם ב' ספירות דהיינו עם כתר וחכמה, והתחתון מלבישו מבינה ולמטה, כי התחתון צריך לינק מהעליון גם את אור החכמה. אמנם מבינה ולמטה אין חילוק ביניהם, להיות שנמצא כל אחד מהם במילואו תחתון כעליון והבן.

ובזה תבין מ"ש הרב ז"ל בסדר התלבשות ה' פרצופי אצילות, אשר או"א שהם בחי' חו"ב דאצילות, מלבישין לפרצוף אריך אנפין שהוא הכתר דאצילות מגרון ולמטה, כי הגרון ה"ס בינה דאריך אנפין, ונמצא שא"א גבוה מפרצוף או"א בב' ספירות כתר וחכמה. ועד"ז ז"א מלביש מחזה דאו"א ולמטה. ויתבאר שחזה ה"ס בינה דאו"א, ונמצא או"א גבוה מז"א בכתר וחכמה. ועד"ז המלכות מלבשת לז"א ג"כ מחזה ולמטה, ונמצא ז"א גבוה מהמלכות עם כתר וחכמה.

ואין להקשות על זה דהא מבואר בכמה מקומות דה"פ אצילות מלבישין זה לזה רק ז' תחתונות לבד, וכל פרצוף גבוה מהתחתון בג' ספירות כח"ב. כי בזה צריך להבין סוד התחלקות חו"ב לשנים בסוד הפרסא, אשר יש בחי' חו"ב למעלה מפרסא אמנם שניהם נחשבים לחכמה, והחו"ב שיש למטה מפרסא שניהם

נחשבים לפרצוף הבינה. ובוזה תבין אשר אפשר לומר דכל פרצוף גבוה מחבירו בג' ספירות כח"ב, ודהיינו בבינה שממעל לפרסא, אמנם באמת נחשבת בינה זו לחכמה כמו שיתבאר בע"ה בענפים הבאים. ועיקר הבינה מתחלת מחזה ולמטה עד הטבור, וע"כ כיון שכל תחתון מלביש לעליונו עד החזה כמבואר בשאר הפרצופין, נמצא שהעליון אינו גבוה הימנו רק בב' ספירות, דהיינו כתר וחכמה לבד. והבן זה ויתבאר במקומו ויש עוד כאן גדלות וקטנות ואכמ"ל ובוזה תדע שכל שמונה ספירות התחתונות הם באצילות במילואם, ורק לאור החכמה צריכים, להיותה נעשית בסוד פנימי ומקיף, וע"כ נמצא כל תחתון מתחת חכמה דעליון.

(ח) **אמנם** כדי לברא עולם הבריאה התלבש הא"ס גם בבינה דאצילות. ודהיינו שגם באור הבינה נעשה פנימי ומקיף ודהיינו המסך שבין אצילות לבריאה, שה"ס מסך דבינה. כי נתבאר בענף ג', שיש ה' מדרגות במסך זה למטה מזה בסוד אור חוזר היורד, ע"ש. שבמדרגה הא' שב המסך להיות כתר והוא מדרגת א"ק. ובמדרגה ב' הוא שב להיות חכמה והוא מדרגת מסך דאצילות. אמנם מסך זה שבין אצילות לבריאה הוא מהמדרגה הג' שהמסך שב להיות בינה.

ותדע שבסוד התלבשות העצמות בכלים אין מגיע לפרצוף זולת משיעור הקומה שבאור חוזר. שזה ענין ההתלבשות, אשר האור ישר מתחבר לאחד עם האור חוזר ומאיר לפרצוף שמתלבש במסך שלו, להיות המסך שלו הוא השורש של האו"ח, וע"כ מתחברים

יחד ומתישבים בפרצוף. וזכור זה לכל המקומות בזוהר וכהאר"י, שמביאים ענין התלבשות. ולפיכך כיון שאור א"ס מתלבש בבינה דאצילות, דהיינו במסך השב להיות בינה, א"כ אין מגיע לעולם הבריאה זולת מאור הבינה ולמטה, כי עד שם מגיעה קומת האו"ח ושיעור הבחן שבהתלבשות, אבל מאור הכתר ומאור החכמה אין מגיע שם, ואפי' אור הבינה אינו במילואו אלא בסוד פנימי ומקיף, אשר נמשך לה לאט לאט מהארת רגלין דאצילות, כלומר מזווג נה"י דאצילות במסך דמדרגה ג' ששב להיות בינה, ובזה מתלבשת העצמות דבריאה בכלים דבריאה.

ובזה תבין ההפרש הרב שבין ה"פ אצילות לה"פ דבריאה, להיות שבאצילות נמצא מתלבש אור החכמה בפנימיות הכלים ואורות דבינה וזו"נ הם במילואם, משא"כ בבריאה שאור החכמה נעלם ואין מתלבש כלל בכלים דבריאה, ואפי' אור הבינה מתלבש רק חלק הימנו בפנימיות הכלים, והיא צריכה לינק ולקבל שלימות אור הבינה מהארת רגלין דאצילות הנמשך ובא אליה לאט לאט.

ונודע שאור החכמה הוא אור א"ס בבחי' העצמות שהיא אלקיות, ואורות בינה וזו"נ נחשבים לערך כלים לאור העצמות, ובהיותם מחוברים יחד באצילות אין הכלים עולים בשם כלל כי בטלים באור העצמות כמו נר בפני האבוקה, שז"ס איהי וחיוהי וגרמוהי חד בהון. אמנם בבריאה, נפרד הנר ויצא מתוך האבוקה, ואז ניכר אור הנר ונבחן לעצמו, מפאת המסך דעל גג הבריאה שנק' קרקע האצילות, דהיינו מדרגה הג' דהמסך השב להיות בינה, שהוא מסך

גמור על אור העצמות. ונבחן שהכלים דאצילות יצאו ונבדלו מאור העצמות ומאירים בבחינתם עצמם, ודומה לנר הכלול באבוקה ואינו ניכר כלל וכלל, אמנם ביציאתו מכלל האבוקה לחוץ אז ניכר ונבחן ועולה בשם, והבן היטב.

וזה סוד דמבריאה ולמטה נק' עלמין דפירודא, ושם יש מחצבת הנשמות. ותבין זה עם הנ"ל, כי כל הנשמות נמשכין מא"ס ב"ה, ועד קרקע האצילות הם ממש אלקיות בלי אפשרות הבחנה כלל ועיקר, אלא בעברם קרקע האצילות שמחמתה נפרשת ונבדלת מאור העצמות כנ"ל, אז עולה בשם נשמה, דומה לנר היוצא מהאבוקה וניכר לעצמו והבן.

(ט) **וכדי** ליצור עולם היצירה, התלבש א"ס ב"ה גם בז"א דאצילות, והיינו שגם באור דז"א דאצילות נעשה בחי' פנימי ומקיף. והיינו על ידי התלבשות במסך דמדרגה ד' השב להיות ז"א, ונמצא דגם אור הבינה נעלם מהיצירה, ואין מלוכש בו אלא אור ז"א, וגם הוא רק בבחי' חלק ורוב אורו נשאר בבריאה בבחי' או"מ, אשר על ידי הארת רגלין דבריאה בהכאת נה"י במסך השב להיות ז"א שהוא קרקע הבריאה, נמשכת שלימות אור ז"א לאט לאט.

והנך מוצא ההבחן שבין עולם הבריאה לעולם היצירה, כי בעולם הבריאה נמצא אור הבינה מתלבש בפנימיות הכלים, ואו"מ דאור הבינה מקבלת מהכאת נהי"מ דאצילות, ואור ז"א ומלכות יש לה במילואם. משא"כ היצירה, אין אור הבינה מתלבש שם כלל, להיות קרקע הבריאה שהוא גג היצירה מבחי' המסך דמדרגה ד' ששב

להיות רק ז"א, וע"כ הוא מסך גמור על אור הבינה ג"כ ואין שם אלא אור ז"א לבד. וגם הוא אינו בשלימות כי רוב אורו נשאר בבריאה, שרק שם נשאר ז"א במילואו כנ"ל. ובזה נבחן היצירה שהוא חסר ראש, כי יש ב' בחי' ראש תוך סוף בספירות: בחי' א', בערך העצמות, אשר הראש ה"ס א"ס שנק' כתר, ותוך ה"ס חכמה, וסוף ה"ס בינה, וז"א ומלכות הם בבחי' כלים לעצמות. ויש עוד בחי' ב', בערך רת"ס דכלים, אשר הבינה ה"ס השורש לכלים ונקראת ראש, וז"א שהוא כללות התפשטות הבינה נקרא תוך, והמלכות נק' סוף. ובזה תבין שעולם היצירה מכונה גוף בלא ראש, להיות חסר שם אור הבינה שהוא השורש לכלים, וכבר נתבאר שכללות בריאה יצירה ועשיה, אינם אלא הארת כלים דאצילות, וע"כ יש ביצירה בחי' תוך וסוף דכלים וחסר ראש.

וכדי לברוא עולם העשיה התלבש א"ס במלכות דאצילות ועשה את עולם העשיה, ונעשה גם בחי' פנימי ומקיף באור המלכות, והיינו ע"י שא"ס התלבש במסך דמדרגה החמישית, ששם אינו שב אפי' לדרגת ז"א אלא נשאר בדרגת מלכות. ובמסך הזה שהוא גג העשיה וקרקע היצירה מתעלם גם אור ז"א

לגמרי מעולם העשיה ואין שם אלא הארת סוף דכלים, וגם זה אינו במילואו כמו ביצירה אלא רק חלק קטן ורוב האור נשאר בעולם היצירה בבחי' מקיף, אשר ע"י הכאת נה"י דיצירה במסך דמדרגה ה' שהיא קרקע דיצירה, הולך ונמשך לה אור המלכות לאט לאט עד שלימותה.

והנה נתבארו כל ד' המסכים דאבי"ע בתכונתם, אשר באצילות לא נחשב המסך לכלום להיותו בערך מדרגה ב' השב להיות חכמה, וע"כ ערך של מסך דאצילות כמו בחי' א' מד' בחי' הנודעות דהארות כלים, אשר בחי' א' לא נחשבת כלל לכלי, אלא מסך דבריאה שהיא בערך בינה ובחי' ב' דד' הבחי' דהארת כלים נחשב לבחי' ראש לכלים, ומסך דיצירה לבחי' תוך דכלים ובחי' ג', ומסך דעשיה לבחי' סוף דכלים ובחי' ד'. וע"כ כשנמשך אור לבריאה, אין הבריאה יכולה לקבלו זולת ע"י מסך א' שהוא קרקע האצילות כנ"ל, וכשנמשך ליצירה אין היצירה יכולה לקבלו זולת בעברו דרך ב' המסכים, כי נוסף עליה קרקע דבריאה, וכשנמשך אור א"ס לעשיה אין העשיה יכולה לקבלו זולת בעברו דרך ג' מסכים, כי נוסף עליו גם קרקע היצירה, והבן היטב. ותשלום אבי"ע יתבאר במקומו, ודי במקום זה שיתבארו דברי הרב ז"ל בענף זה.